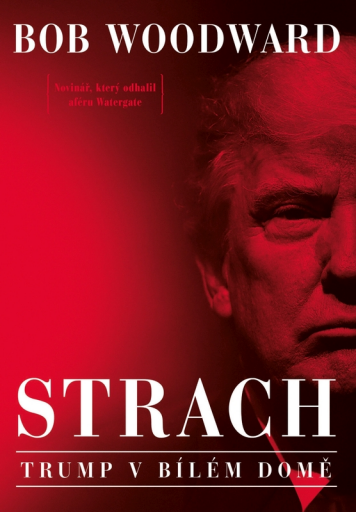

BOB WOODWARD

Novinář, který odhalil
aféru Watergate

STRACH

TRUMP V BÍLÉM DOMĚ

STRACH: TRUMP V BÍLÉM DOMĚ

FEAR: Trump in the White House
Copyright © Bob Woodward, 2018
Translation © Věra Skaláková, Radovan Baroš, 2019
Czech edition © Bourdon, 2019
All rights reserved

STRACH

TRUMP V BÍLÉM DOMĚ

BOB WOODWARD

BOURDON

Věnováno Else

OBSAH

Autorova osobní poznámka	9
Poznámka pro čtenáře	13
Prolog	15
Kapitoly 1–42	25
Poděkování	417
Poznámky	421
Vlastníci práv k obrazovému materiálu	441
Rejstřík	443

AUTOROVA OSOBNÍ POZNÁMKA

Upřímné díky Evelyn M. Duffyové, mé asistenci při psaní pěti knih, které se týkaly čtyř prezidentů. Prezident Trump vzhledem k bouřlivým emocím a vášním, jež vyvolává u svých příznivců i kritiků, představuje obzvlášť tvrdý oříšek. Evelyn okamžitě pochopila, že je třeba získat nové informace, ověřit je a zasadit do kontextu a zároveň se ponořit co nejhlouběji do dění uvnitř Bílého domu.

Evelyn věděla, že se tu odehrává historie a že musíme zjistit co nejvíce co nejrychleji, dokud jsou vzpomínky čerstvé a dokumenty a poznámky ještě dostupné. Střídavě jsme báдали, dělali rozhovory, během jednoho nebo dvou dnů přepisovali a přepracovávali části této knihy, které se týkaly zahraniční politiky od Severní Koreje po Afghánistán a Blízký východ či celé škály domácích problémů souvisejících s obchodem, imigrací a daněmi.

Dbala na to, abychom knihu postavili na konkrétních scénách s konkrétními daty, jmenovali účastníky a uvedli přehled toho, co se stalo. Evelyn si udržuje pozoruhodnou pracovní morálku a nejhlubší smysl pro spravedlnost, zvědavost a čestnost. Zásobovala mě tlustými svazky výzkumů, pozadí událostí, chronologickými sledy, výstřižky, svými vlastními postřehy a seznamy hlavních dosud nezodpovězených otázek a dodatečných interview, na něž bych se měl zaměřit.

Evelyn knihu obohatila svým nevyčerpatelným zdravým rozumem a moudrostí. Byla mi dokonalou spolupracovnicí a s přihlédnutím k jejímu nasazení a vynaloženému úsilí i spoluautorkou.

**„Skutečnou moc
představuje – zdráhám se
to slovo použít – STRACH.“**

*– prezidentský kandidát Donald J. Trump během interview s Bobem Woodwardem
a Robertem Costou 31. března 2016 v Old Post Office Pavilion,
Trump International Hotel, Washington, D. C.*

POZNÁMKA PRO ČTENÁŘE

Rozhovory pro tuto knihu probíhaly podle základního pravidla žurnalistiky „deep background“ (ochrana zdroje). To znamená, že smím použít všechny informace, ale neprozradím, od koho jsem je získal. Kniha vznikla na základě stovek hodin rozhovorů s přímými účastníky a svědky těchto událostí. Téměř všichni mi dovolili interview si nahrát, abych mohl příběh vyprávět co nejpřesněji. Když uvádím přímé citace, myšlenky nebo závěry účastníků, tyto informace pocházejí přímo od jmenované osoby, od kolegy s bezprostřední vědomostí nebo z poznámek pořízených na poradách, osobních deníků, složek a vládních nebo osobních dokumentů.

Prezident Trump rozhovor pro tuto knihu odmítl.

PROLOG

Začátkem září 2017, v osmém měsíci Trumpovy vlády, se Gary Cohn, bývalý prezident bankovní společnosti Goldman Sachs a hlavní ekonomický poradce v Bílém domě, opatrně blížil k Resolute Desk,^{*} pracovnímu stolu v Oválné pracovně.

Během 27 let u Goldman Sachs dokázal Cohn – 190 cm vysoký, holohlavý a velmi sebevědomý – vydělat svým klientům miliardy a sobě stovky milionů. Přisvojil si právo neomezeného přístupu do Trumpovy Oválné pracovny a prezident toto uspořádání akceptoval.

Na stole ležel jednostránkový koncept Trumpova dopisu adresovaného prezidentovi Jižní Koreje a ukončujícího dohodu o volném obchodu mezi Spojenými státy a Jižní Koreou, známou jako KORUS.

Cohn byl zděšen. Odstoupením od této dohody, jednoho ze základních pilířů ekonomické spolupráce, vojenské aliance a – co bylo nejdůležitější – přísně tajných zpravodajských operací a dispozic, hrozil Trump již celé měsíce.

Podle smlouvy uzavřené v roce 1950 měly Spojené státy v Jižní Koreji rozmístěno 28 500 vojáků a provozovaly zde vysoce tajné a citlivé programy se zvláštním přístupem (Special Access Programs, SAP), zajišťující možnost sofistikovaných, přísně tajných zpravodajských a vojenských

^{*}] Resolute Desk je velký jednací stůl z 19. století, který používalo sedm prezidentů Spojených států. Jednalo se o dar královny Viktorie prezidentovi Rutherfordu B. Hayesovi v roce 1880. Stůl, vyrobený z dubového dřeva pocházejícího z britské lodi HMS *Resolute*, nechal do Oválné pracovny v roce 1961 umístit prezident John F. Kennedy (pozn. překl.).

operací. Severokorejské mezikontinentální balistické rakety (ICBM) nyní dokázaly nést jaderné zbraně, možná až na americkou půdu. Střela ze Severní Koreje by k doletu do Los Angeles potřebovala 38 minut.

Tyto programy umožňovaly Spojeným státům odhalit start mezikontinentální rakety v Severní Koreji během sedmi vteřin. Ekvivalentnímu rozpoznávacímu systému na Aljašce by to zabralo patnáct minut – ohromující časový rozdíl.

Schopnost zjistit odpálení severokorejské rakety v sedmi vteřinách by dala Spojeným státům čas k jejímu sestřelení. Jednalo se o možná nejdůležitější a nejvíce utajovanou operaci vlády Spojených států. Americká přítomnost v Jižní Koreji byla nezbytně nutná pro národní bezpečnost.

Odstoupení od dohody KORUS, kterou Jižní Korea považovala za velmi významnou pro svoji ekonomiku, by mohlo vést k celkovému rozpadu vztahů. Cohn nemohl uvěřit, že by prezident Trump riskoval ztrátu tak důležitého zpravodajského komplexu, který hrál stěžejní roli při ochraně bezpečnosti Spojených států.

Vše vyplývalo z Trumpova rozhořčení nad tím, že Spojené státy měly s Jižní Koreou roční obchodní deficit 18 miliard dolarů a ročně vynakládaly 3,5 miliardy dolarů na udržování amerických jednotek tamtéž.

Přes všechny téměř každodenní zprávy o chaosu a neshodách v Bílém domě neměla veřejnost tušení, jak špatná interní situace doopravdy je. Trump se choval rozporuplně a nevypočitatelně, zřídka se dokázal soustředit. Pokud ho něco rozčílilo, když měl špatnou náladu, dokázal o obchodní smlouvě KORUS prohlásit: „Dnes odstoupíme.“

Nyní však zde byl dopis, datovaný 5. září 2017, potencionální rozbuška ohrožující národní bezpečnost.¹ Cohn se obával, že pokud Trump dopis uvidí, bez váhání ho podepíše.

Cohn sebral koncept dopisu z pracovního stolu. Uložil ho do modré složky s označením „KEEP“ („USCHOVAT“).

„Ukradl jsem ho z jeho stolu,“ svěřil se později kolegovi. „Nechtěl jsem, aby ho četl. Ten dokument nikdy neuvidí. Musím chránit naši zem.“

Vzhledem k anarchii a nepořádku, které panovaly v Bílém domě i v Trumpově mysli, prezident chybějící dopis nezaregistroval.

Za sestavování dopisů, jako byl tento pro jihokorejského prezidenta, běžně zodpovídal Rob Porter, personální tajemník, který měl na starosti všechno rutinní papírování. Tentokrát se však koncept dopisu znepokojivě dostal k Trumpovi neznámým kanálem. Personální tajemník představuje jeden z nízkoprofilových, ale klíčových postů v Bílém domě. Porter Trumpa po celé měsíce průběžně informoval o memorandech k rozhodnutím a dalších vládních záležitostech, včetně nejcitlivějších národně bezpečnostních autorizací týkajících se vojenských záležitostí a utajovaných operací CIA.

Porter, téměř dva metry vysoký, vyzábělý čtyřicátník, vychovaný v mormonské víře, k sobě většinou nepřitahoval pozornost: byl to nenápadný organizátor, který vystudoval Harvardovu univerzitu, Harvardskou právnickou fakultu a obdržel Rhodesovo stipendium. Porter později zjistil, že existovalo více kopií tohoto dopisu, a buďto Cohn, nebo on sám se postarali o to, aby žádná z nich nezůstala na prezidentově stole.

Cohn a Porter spolupracovali na tom, aby zneškodnili ta z Trumpových nařízení, která považovali za nejvíce impulzivní a nebezpečná. Takové dokumenty a další jim podobné prostě zmizely. Když měl prezident na stole koncept ke kontrole, Cohn papír občas posunul stranou a prezident na něj zapomněl. Pokud by však dokument na stole zůstal, Trump by ho podepsal. „Nejde o to, co jsme udělali pro naši zemi,“ svěřil se Cohn v soukromí. „Jde o to, čemu jsme dokázali zabránit.“

Nejednalo se o nic menšího než o administrativní puč, o zpochybnění vůle prezidenta Spojených států a jeho ústavních pravomocí.

Porter se jednomu známému svěřil, že vedle koordinování politických rozhodnutí, rozvrhů a řízení prezidentovy administrativy „spočívala třetina mojí práce v tom, že jsem se snažil reagovat na některé jeho skutečně nebezpečné nápady a uvádět důvody, které by ho přesvědčily, že možná až tak skvělé nejsou“.

Další strategií bylo zdržování, otálení, citování právních restrikcí. Právník Porter uvedl: „Když jsme něco brzdili nebo mu to vůbec

nepředložili, nebo když jsme se mu snažili vysvětlit – skutečně, ne jen jako výmluvu –, že tohle je potřeba prověřit nebo že na tomhle musíme více zapracovat nebo že nemáme legální pověření – to se stávalo desetkrát častěji než odstraňování papíru z jeho stolu. Připadalo mi, že neustále balancujeme na hraně útesu.“

Byly dny nebo týdny, kdy se práce zdála pod kontrolou a oni se od pomyslného srázu několik kroků vzdálili. „Jindy jsme sklouzli přes okraj a akce se uskutečnila. Jako bychom se neustále pohybovali přímo na hraně.“

I když se Trump o chybějícím dopise z 5. září nikdy nezmínil, nezapomněl, co chce udělat s obchodní smlouvou. „Vzniklo několik různých verzí toho dopisu,“ řekl Porter známému.

Později se v Oválně pracovní o jihokorejské smlouvě vášnivě diskutovalo. „Je mi to jedno,“ prohlásil Trump. „Tyhle hádky mě unavují! Už o tom nechci slyšet. Odstupujeme od KORUS.“ Začal diktovat nový dopis, který chtěl poslat.

Jared Kushner, prezidentův zeť, vzal jeho slova vážně. Šestatřicetiletý Jared, jeden z poradců Bílého domu, vystupoval sebevědomě, téměř aristokraticky. Od roku 2009 byl manželem Trumpovy dcery Ivanky.

Protože seděl prezidentovi nejbližší, začal Jared zaznamenávat, co Trump říká, zapisoval jeho diktovaná slova.

Dokončí ten dopis a přines mi ho, ať ho můžu podepsat, nařídil mu Trump.

Jared se pustil do vyhotovování přepisu, když se o tom dozvěděl Porter.

„Pošlete mi koncept,“ řekl mu. „Pokud už to máme udělat, nemůže to být načmárané na zadní straně ubrousku. Musíme to napsat stylem, který nás neztrapní.“

Kushner mu tedy poslal kopii svého konceptu, ten však nebyl příliš použitelný. Porter a Cohn něco sepsali, aby mohli doložit, že dělají, o co prezident žádá. Trump očekával okamžitou odezvu. Nemohli k němu přijít s prázdnýma rukama. Koncept byl součástí klamu.

Na formální schůzce vznesli oponenti odchodu z KORUS všechny možné námitky – Spojené státy nikdy předtím neodstoupily od smlouvy

o volném obchodu; byly zde právní otázky, geopolitické otázky, zásadní otázky národní bezpečnosti a zpravodajských služeb; dopis nebyl připraven. Zahrnuli prezidenta záplavou faktů a logických vývodů.

„Dobrá, budeme na dopise pracovat,“ řekl Trump. „Chci vidět další koncept.“

Cohn a Porter další koncept nepřipravili. Prezidentovi tím pádem nebylo co ukázat. Problém se dočasně vytratil v mlze prezidentského rozhodování. Trumpa zaneprázdnily jiné věci.

Otázka smlouvy KORUS však nezmizela. Cohn promluvil s ministrem obrany Jamesem Mattisem, bývalým generálem námořní pěchoty, jehož hlas měl v Trumpově kabinetu pravděpodobně největší váhu. Generál Mattis, válečný veterán, sloužil čtyřicet let v armádě. Byl 175 cm vysoký, se zády rovnými jako pravítko a permanentně unaveným výrazem.

„Balancujeme na hraně,“ řekl mu Cohn. „Tentokrát potřebujeme trochu podpory.“

Mattis se snažil omezovat návštěvy v Bílém domě a držet se vojenských záležitostí, co nejvíce to šlo, ale uvědomil si vážnost situace a přišel do Oválné pracovny.

„Pane prezidente,“ řekl, „Kim Čong-un představuje v současnosti největší hrozbu pro naši národní bezpečnost. Bez spojení Jižní Koreje se neobejdeme. Může se zdát, že obchod s tímhle nemá nic společného, ale ve skutečnosti jde o zásadní věc.“

Americké vojenské a zpravodajské služby v Jižní Koreji jsou páteří naší schopnosti bránit se proti Severní Koreji. Prosím, neodstupujte od smlouvy.

Proč platí Spojené státy miliardu dolarů ročně za protiraketový systém v Jižní Koreji? zeptal se Trump. Zuřil kvůli protiraketovému obrannému systému THAAD (Terminal High Altitude Area Defense) a hrozil, že ho stáhne z Jižní Koreje a přestěhuje do Portlandu ve státě Oregon.

„Neděláme to pro Jižní Koreu,“ řekl Mattis. „Pomáháme Jižní Koreji, protože to pomáhá nám.“

Zdalo se, že prezident protentokrát souhlasí.